

Wykaz skrótów	XXIII
----------------------------	-------

6.

Problemy towarzyszące i jakość życia w chorobach układu krążenia w starości	465
6.1. Otyłość a choroby układu krążenia w starości <i>Zyta Beata Wojszel, Justyna Rentflejsz</i>	465
6.1.1. Epidemiologia	465
6.1.2. Czynniki ryzyka	466
6.1.3. Obraz kliniczny i diagnostyka	467
6.1.4. Leczenie otyłości	470
6.1.5. Rokowanie	476
6.2. Cukrzyca a choroby układu krążenia w starości <i>Justyna Rentflejsz, Zyta Beata Wojszel</i>	480
6.2.1. Epidemiologia	480
6.2.2. Czynniki ryzyka cukrzycy	481
6.2.3. Obraz kliniczny	481
6.2.4. Diagnostyka cukrzycy	482
6.2.5. Terapia cukrzycy typu 2 i jej powikłań	485
6.2.6. Ostre powikłania cukrzycy w przebiegu hiperglikemii	496
6.2.7. Hipoglikemia	497
6.2.8. Rokowanie	498
6.3. Obturacyjny bezdech senny <i>Aleksander Kania</i>	500
6.3.1. Dane epidemiologiczne	500
6.3.2. Czynniki ryzyka OSA	501
6.3.3. Objawy	501
6.3.4. Odmienności w zakresie konsekwencji zdrowotnych u osób starszych ..	502
6.3.5. Diagnostyka	502
6.3.6. Leczenie	506
6.3.7. Rokowanie	508
6.4. Płuca w chorobach serca w starości <i>Tomasz Targowski</i>	509
6.4.1. Wprowadzenie	509
6.4.2. Zmiany w układzie oddechowym związane z wiekiem	510
6.4.3. Wzajemne zależności między zaburzeniami czynności płuc i chorobami serca	511

6.4.4. Wybrane choroby układu oddechowego – trudności diagnostyczne i terapeutyczne u chorych kardiologicznych	513
6.5. Anemia i niedobór żelaza w niewydolności serca w starości <i>Kornelia Kędziora-Kornatowska, Jakub Husejko</i>	526
6.5.1. Wprowadzenie	526
6.5.2. Epidemiologia	527
6.5.3. Mechanizmy anemii w niewydolności serca	527
6.5.4. Charakterystyka kliniczna związana z niedokrwistością w niewydolności serca	529
6.5.5. Diagnostyka niedokrwistości z niedoboru żelaza u pacjentów z niewydolnością serca	530
6.5.6. Niedokrwistość z niedoboru innych składników niż żelazo u pacjentów z niewydolnością serca	531
6.5.7. Niedokrwistość u pacjentów z niewydolnością serca a zwiększone ryzyko zgonu	531
6.5.8. Leczenie niedokrwistości w niewydolności serca	532
6.5.9. Wnioski	533
6.6. Zaburzenia wodno-elektrolitowe w chorobach serca w starości <i>Krzysztof Wróblewski</i>	537
6.6.1. Patogeneza zaburzeń elektrolitowych w starości	537
6.6.2. Zaburzenia stężenia sodu	539
6.6.3. Zaburzenia stężenia potasu i magnezu	545
6.6.4. Zaburzenia równowagi kwasowo-zasadowej	546
6.6.5. Zalecenia ogólne dotyczące optymalnej płynoterapii i farmakoterapii u pacjenta geriatrycznego	547
6.7. Choroby układu krążenia u chorych onkologicznych w starszym wieku <i>Katarzyna Broczek</i>	550
6.7.1. Wprowadzenie	550
6.7.2. Choroby układu krążenia a nowotwory	551
6.7.3. Epidemiologia	552
6.7.4. Ocena czynników ryzyka	553
6.7.5. Toksyczność sercowo-naczyniowa leczenia onkologicznego	553
6.7.6. Diagnostyka	558
6.7.7. Terapia	559
6.7.8. Wyzwania na przyszłość	559
6.8. Choroby serca a kwalifikacja chorych w starszym wieku do zabiegów operacyjnych <i>Zbigniew Putowski, Marcelina Czok, Wojciech Szczeklik</i>	562
6.8.1. Wprowadzenie	562
6.8.2. Przygotowanie do zabiegu operacyjnego	563
6.8.3. Ryzyko związane z zabiegiem operacyjnym	563

6.8.4. Ryzyko związane z pacjentem	565
6.8.5. Leczenie przeciwzakrzepowe a zabieg	568
6.9. Opieka przed- i pooperacyjna nad pacjentem w starszym wieku	
<i>Liudmila Hasak, Romuald Lango</i>	569
6.9.1. Pacjenci w wieku podeszłym z punktu widzenia anestezjologa	569
6.9.2. Wizyta przedoperacyjna	570
6.9.3. Prehabilitacja	571
6.9.4. Przygotowanie do zabiegu i znieczulenia	572
6.9.5. Okołooperacyjne postępowanie w świetle wytycznych ERAS	572
6.9.6. Wybór metody znieczulenia i opieka śródoperacyjna	574
6.9.7. Opieka pooperacyjna	576
6.9.8. Leczenie bólu pooperacyjnego	576
6.9.9. Profilaktyka powikłań zakrzepowo-zatorowych	578
6.9.10. Zaburzenia funkcji ośrodkowego układu nerwowego	579
6.10. Choroby układu krążenia a zdrowie seksualne w starości	
<i>Małgorzata Izabela Sobieszczańska</i>	582
6.10.1. Seksualność w wieku podeszłym	582
6.10.2. Prozdrowotne znaczenie aktywności seksualnej	583
6.10.3. Zaburzenia seksualne – przyczyny	584
6.10.4. Terapia zaburzeń seksualnych	590
6.10.5. Ryzyko aktywności seksualnej u pacjentów kardiologicznych	591
6.10.6. Obciążenie układu krążenia podczas aktywności seksualnej	592
6.10.7. Przyczyny nagłego zatrzymania krążenia i zgonu podczas aktywności seksualnej	593
6.10.8. Choroby układu krążenia a aktywność seksualna	594
6.10.9. Rola interakcji pacjent–lekarz	597
6.11. Jakość życia w chorobach serca i naczyń w starości <i>Katarzyna Szczerbińska</i> ..	601
6.11.1. Jakość życia osób starszych z chorobami układu krążenia	601
6.11.2. Narzędzia badawcze służące do oceny jakości życia osób starszych z chorobami układu krążenia	602
6.11.3. Czynniki determinujące jakość życia osób starszych z chorobami układu sercowo-naczyniowego	610

7.

Wielkie zespoły geriatryczne a choroby układu krążenia 617

7.1. Ołępienie ze szczególnym uwzględnieniem roli naczyniowych czynników ryzyka <i>Aleksandra Klimkowicz-Mrowiec, Alicja Klich-Rączka</i>	617
7.1.1. Wprowadzenie	618
7.1.2. Epidemiologia ołępienia	618

7.1.3.	Czynniki ryzyka otępień	620
7.1.4.	Rola naczyniowych czynników ryzyka w rozwoju otępienia	621
7.1.5.	Kryteria diagnostyczne i obraz kliniczny otępień	629
7.1.6.	Diagnostyka zespołów otępiennych	634
7.1.7.	Leczenie otępień	634
7.2.	Choroby układu krążenia a depresja i zespoły lękowe <i>Beata Galińska-Skok, Zyta Beata Wojszel</i>	649
7.2.1.	Wprowadzenie	649
7.2.2.	Epidemiologia	650
7.2.3.	Obraz kliniczny i diagnostyka depresji	653
7.2.4.	Zaburzenia lękowe	656
7.2.5.	Leczenie depresji	658
7.2.6.	Psychoterapia	664
7.2.7.	Profilaktyka zaburzeń lękowo-depresyjnych	664
7.3.	Choroby układu krążenia a delirium <i>Karolina Piotrowicz, Zyta Beata Wojszel</i> ...	667
7.3.1.	Wprowadzenie	667
7.3.2.	Patofizjologia majaczenia	668
7.3.3.	Epidemiologia i rokowanie	669
7.3.4.	Rozpoznawanie majaczenia	670
7.3.5.	Czynniki ryzyka	672
7.3.6.	Profilaktyka majaczenia	675
7.3.7.	Leczenie majaczenia	677
7.3.8.	Podsumowanie	680
7.4.	Choroby układu krążenia a sarkopenia i zespół kruchości <i>Anna Skalska</i>	683
7.4.1.	Wprowadzenie	683
7.4.2.	Sarkopenia i zespół kruchości	684
7.4.3.	Choroby układu krążenia, sarkopenia i <i>frailty</i> – powiązania patogenetyczne	687
7.4.4.	Rozpowszechnienie sarkopenii wśród osób z chorobami układu krążenia	688
7.4.5.	Sarkopenia, zespół kruchości a wybrane choroby układu krążenia	689
7.4.6.	Diagnostyka sarkopenii i zespołu kruchości	695
7.4.7.	Postępowanie profilaktyczne	698
7.5.	Choroby układu krążenia a niedożywienie i niedobory pokarmowe <i>Agnieszka Kasiukiewicz, Anna Rudzińska</i>	701
7.5.1.	Wprowadzenie	702
7.5.2.	Epidemiologia	702
7.5.3.	Czynniki ryzyka	702
7.5.4.	Obraz kliniczny	705
7.5.5.	Diagnostyka	708

7.5.6. Prewencja i terapia	712
7.5.7. Rokowanie	714
7.6. Specyfika i bezpieczeństwo farmakoterapii chorób układu krążenia w starości <i>Barbara Gryglewska, Jarosław Woron</i>	717
7.6.1. Wprowadzenie	717
7.6.2. Zagrożenia związane z farmakoterapią chorób układu sercowo-naczyniowego związane ze zmianami farmakokinetyki i farmakodynamiki leków w procesie starzenia się	718
7.6.3. Ograniczenia w wyborze postępowania na podstawie wytycznych towarzystw kardiologicznych	724
7.6.4. Choroby współistniejące oraz problemy geriatryczne a leczenie chorób układu sercowo-naczyniowego w starszym wieku	724
7.6.5. Racjonalizacja terapii chorób sercowo-naczyniowych w przypadku wielochorobowości	731

8.

Czynniki ryzyka i prewencja chorób serca w podeszłym wieku (pierwotna i wtórna)

Karol A. Kamiński, Małgorzata Chlabicz, Magdalena Zalewska

8.1. Strategia prewencji pierwotnej u osób starszych	737
8.1.1. Ocena ryzyka sercowo-naczyniowego	738
8.1.2. Personalizacja decyzji w prewencji pierwotnej	739
8.2. Strategie prewencji wtórnej u osób starszych	740
8.3. Nadciśnienie tętnicze	740
8.4. Dyslipidemia	742
8.5. Cukrzyca	743
8.6. Palenie tytoniu	744
8.7. Rola diety w prewencji sercowo-naczyniowej w wieku podeszłym	745
8.7.1. Niedożywienie	745
8.7.2. Skład diety	747
8.7.3. Płyny w diecie	749
8.7.4. Sód i potas w diecie	750
8.8. Aktywność fizyczna	750
8.8.1. Społeczne uwarunkowania aktywności fizycznej	752
8.8.2. Programy rehabilitacji kardiologicznej	752
8.9. Nadwaga i otyłość	753
8.10. Infekcje i szczepienia	753
8.11. Depresja i zaburzenia snu	754
8.12. Uwarunkowania społeczne	754

8.13. Pozostałe leczenie farmakologiczne w prewencji sercowo-naczyniowej	755
8.13.1. Leczenie przeciwzakrzepowe	755
8.13.2. Inhibitory konwertazy angiotensyny	756
8.14. Nowe technologie w prewencji chorób sercowo-naczyniowych	756
8.15. Podsumowanie	757

9.

Rehabilitacja w kardiologii wieku podeszłego	759
---	------------

Joanna Kostka, Tomasz Kostka

9.1. Wprowadzenie	759
9.2. Starszy pacjent jako beneficjent rehabilitacji kardiologicznej	760
9.3. Etapy rehabilitacji kardiologicznej	761
9.3.1. Etap pierwszy	761
9.3.2. Etap drugi	762
9.3.3. Etap trzeci	763
9.4. Składowe rehabilitacji kardiologicznej	763
9.4.1. Aktywność fizyczna i ćwiczenia w rehabilitacji kardiologicznej	764
9.5. Prehabilitacja u starszych pacjentów z chorobami sercowo-naczyniowymi	769
9.6. Telerehabilitacja, rehabilitacja hybrydowa	771
9.7. Specyfika rehabilitacji wybranych problemów klinicznych	771
9.7.1. Rehabilitacja kardiologiczna pacjentów z zespołem kruchości	771
9.7.2. Rehabilitacja pacjentów po zabiegach kardiochirurgicznych	773
9.7.3. Rehabilitacja pacjentów z niewydolnością serca	774
9.7.4. Rehabilitacja pacjentów z wszczepionymi urządzeniami do elektroterapii	775

10.

Telemedycyna w kardiologii wieku podeszłego	779
--	------------

Jakub Rokicki, Marcin Grabowski

10.1. Wprowadzenie	780
10.2. Telewizyta kardiologiczna	781
10.3. Urządzenia pomiarowe	781
10.3.1. Urządzenia noszone	782
10.3.2. Urządzenia wykrywające upadki	782
10.3.3. Implantowalne czujniki	783
10.4. Zdalny monitoring urządzeń wszczepialnych	783
10.4.1. Nadajnik	784

10.5. Narzędzie do utrzymywania dobrego stanu zdrowia i prewencji chorób	785
10.6. Wsparcie przyjmowania leków	785
10.7. Finansowanie	786
10.8. Obawy związane z telemedycyną	786
10.9. Podsumowanie	787

11.	
Paliatywne aspekty opieki nad osobami w wieku podeszłym ze schorzeniami układu krążenia	791
<i>Piotr Sobański</i>	

11.1. Podstawowe pojęcia i definicja	792
11.1.1. Opieka paliatywna	792
11.2. Obszary opieki paliatywnej	793
11.2.1. Komunikacja	793
11.2.2. Planowanie opieki z wyprzedzeniem	795
11.2.3. Leczenie dolegliwości	796
11.2.4. Opieka nad osobami u schyłku życia oraz w okresie umierania	802

Skorowidz [str. I–XXV]